

**Tillsammans ett välmående,
vitalt och kunnigt Österbotten**

***Tillsammans ett välmående,
vitalt och kunnigt
Österbotten***

INNEHÅLL

1.	Inledning	5
1.1.	En tvåspråkig vuxenutbildningsstrategi för Österbotten	5
1.2.	Vuxenutbildning som en del av livslångt lärande – definition och politik.....	5
1.3.	Planering av vuxenutbildningsstrategin – aktörer och processer	6
2.	Strategiska utmaningar för utvecklingen av vuxenutbildningen	8
2.1.	Nationella linjer som styr utvecklingen av vuxenutbildningen	8
2.2.	Utveckling av vuxenutbildningen i Österbotten - utmaningar och särdrag	8
2.2.1.	Befolkning	8
2.2.2.	Invandring	9
2.2.3.	Arbets- och näringslivet.....	9
2.2.4.	Utbildningsnivå	10
2.2.5.	Vuxenstudier i Österbotten 2012	10
2.2.6.	Utvecklingsutmaningar för vuxenutbildningen i Österbotten	10
3.	Österbottens vuxenutbildningsstrategi.....	11
3.1.	Vision 2020	11
3.2.	Strategiska prioriterade områden, åtgärder och uppföljning.....	12
3.2.1.	Kompetenshöjning.....	12
3.2.2.	Kvalitetssäkring.....	12
3.2.3.	Förbättrat samarbete	13
3.2.4.	Utveckling av prognostisering	13
3.3.	Åtgärder inom de prioriterade områdena och uppföljning av verksamheten	13
4.	Slutord	16
	Källförteckning	16
	Bilagor.....	17

1. INLEDNING

1.1. En tvåspråkig vuxenutbildningsstrategi för Österbotten

Behovet av en vuxenutbildningsstrategi bottnar i att ett intensivare samarbete mellan aktörerna leder till synergi för läroanstalter och studerande samt högklassig utbildning när resurserna används effektivt. Arbets- och näringslivet får kunniga arbetstagare. Vuxenutbildningens aktörsfält är mycket heterogent och splittrat; därför har ett mål varit att ge en helhetsbild av vuxenutbildningssektorn i regionen och på så sätt beskriva hur fältet ser ut samt vad de olika aktörerna gör. De snabba förändringarna i samhället samt arbets- och näringslivet, t.ex. globaliseringen och de ekonomiska ramvillkoren, kraven på förbättrad konkurrenskraft, den förändrade befolkningsstrukturen samt förväntningarna har lett till att det blivit nödvändigt att utveckla vuxenutbildningen. Mångsidigare undervisningsmetoder innebär nya möjligheter för utbildningen när det gäller såväl lärande som pedagogik. Syftet med vuxenutbildningsstrategin är att den ska bidra till att höja kompetensnivån i syfte att förbättra företagets konkurrenskraft och öka välfärden i landskapet. Finlands ekonomiska situation påverkar utbildningen vad gäller finansieringen, antalet studieplatser och större enheter. Ungdoms- och vuxenutbildningen närmar sig varandra och gränserna suddas ut. Aktörerna måste fundera på möjligheterna att samarbeta med andra. Exempelvis UBS(utbildningsstyrelsen) använder inte längre termen vuxenutbildning utan talar om utbildning som sker dagtid och flerformsutbildning.

Syftet med Österbottens vuxenutbildningsstrategi är att bidra till att utveckla regionens näringsliv, inspirera befolkningen till kreativitet och nytt kunnande samt att öka regionens välfärd i en internationell omgivning.

1.2. Vuxenutbildning som en del av livslångt lärande - definition och politik

Med vuxenutbildning avses utbildning som planeras och ordnas för vuxna. I den kan ingå allmänbildande och yrkesinriktad vuxenutbildning, tilläggsutbildning och fortbildning samt personalutbildning som erbjuds på arbetsplatserna. En del av denna leder till examen, en del inte. Vuxenutbildning kan vara frivilliga studier, arbetskraftspolitisk utbildning eller personalutbildning. För den som är vuxen är studier dock ett vidare begrepp än studier inom ramen för den utbildning som tillhandahålls som vuxenutbildning. Som vuxen kan man studera inom utbildning som är avsedd för unga eller vuxna, men också självstyrkt genom att man utnyttjar lärandemiljöer utanför utbildningsorganisationerna, t.ex. webben eller bibliotek.

Vuxenutbildning ordnas inom den grundläggande utbildningen och i vuxengymnasier, i yrkesläroanstalter och vuxenutbildningscenter, riksomfattande särskilda läroanstalter och särskilda yrkesläroanstalter, yrkeshögskolor och universitet samt läroanstalter för fritt bildningsarbete (medborgar- och arbetarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, studiecentraler och idrottsutbildningscenter). Vuxenutbildning ordnas också i form av personalutbildning på arbetsplatser eller som träning som arbetsgivarna organiserar på något annat sätt. Dessutom erbjuder den privata sektorn utbildningstjänster.

1.3. Planering av vuxenutbildningen - aktörer och processer

Aktörer inom vuxenutbildningen i Österbotten:

1. Fria bildningen

- Centret för livslångt lärande, CLL
- Evangeliska folkhögskolan i svenskfinland, Vasa
- Folkhälsan utbildning Ab
- Fria kristliga folkhögskolan i Vasa
- Ikääntyvien yliopisto – Senioruniversitet (Vaasan Kesäyliopisto)
- Jakobstads Arbis
- Kaskisten kansalaisopisto
- Kokkolan seudun opisto
- Korsholms vuxeninstitut – Mustasaaren aikuisopisto
- Kristinestads medborgarinstitut
- Kristliga folkhögskolan i Nykarleby, Kredu
- Kronoby folkhögskola
- Kronoby medborgarinstitut
- Kyrönmaan opisto
- Malax-Korsnäs medborgarinstitut
- Norrvalla folkhögskola
- Närpes vuxeninstitut
- Pedersöre medborgarinstitut
- Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto
- Svenska studiecentralen, Vasa
- Svenska Österbottens folkakademi
- Vaasan kesäyliopisto – Vasa sommaruniversitet (avoin korkeakouluopetus)
- Vaasa-opisto
- Vasa Arbis
- Vörå-Oravais-Maxmo medborgarinstitut

2. Yrkesutbildning på andra stadiet

- Axxell Lappfjärd
- Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus JAKK Vaasa
- Keski-Pohjanmaan aikuiskoulutus
- Kokkolan sosiaali- ja terveysalan oppilaitos
- Läroavtalsbyrån Optima
- Optima
- Vaasan aikuiskoulutuskeskus VAKK
- Vaasan Rannikkoseudun Oppisopimustoimisto – Vasa Kustregions Läroavtalsbyrå
- Yrkesakademin i Österbotten

3. Tredje stadiets utbildning

- Centria-ammattikorkeakoulu
- Hanken, Svenska handelshögskolan + fortbildning
- Helsingin yliopisto (oikeustiede)
- Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova (Aalto yliopisto)
- Vaasan Ammattikorkeakoulu
- Vaasan Yliopisto + Levón instituutti
- Yrkehögskolan Novia
- Åbo Akademi

(Bilaga 10: Karta av aktörerna 2013)

Österbottens vuxenutbildningsstrategi har beretts i form av ett gemensamt projekt för NTM-centralen i Österbotten, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland och Österbottens förbund med finansiering från ESF(Europeiska socialfonden). Behovet av en strategi utreddes under ett möte i september 2011 till vilket experter på vuxenutbildning från Österbotten var inbjudna. I december 2012 utsågs fem temagrupper som skulle utarbeta vuxenutbildningsstrategin. Temagrupperna har arbetat självständig under varsin ledare. Österbottens tvåspråkighet beaktades när temagrupperna tillsattes. Temagruppernas expertmedlemmar företrädde olika vuxenutbildningsorganisationer och myndigheter samt arbets- och näringslivet. Temagruppernas medlemmar informerar om strategin inom sina egna organisationer.

Temagrupper:

- Yrkesinriktad vuxenutbildning
- Utbildning för invandrare och fria bildningen
- Högre utbildning och fortbildning
- IRV-tjänster (IRV = information, rådgivning och vägledning)
- Prognostisering

Utöver de nämnda temagrupperna tillsattes för projektet även en styrgrupp och en arbetsgrupp, som fungerade som stöd för projektchefen samt kontrollerade att arbetet framskred enligt planerad tidtabell och i enlighet med projektplanen.

Under strategiprocessen tillämpades den s.k. scenariometoden, där omvärlden granskades på bred front ur flera olika perspektiv och den bärande tanken var att det är väsentligt att kunna förutsäga den framtida omvärlden. Temagrupperna samlades 3-5 gånger för att bearbeta på förhand givna teman. En analys av nuläget gjordes i februari 2013 med hjälp av kärnkompetensträdtekniken. Omvärldsfaktorernas eventuella effekter och förändringar kartlades i maj-juni med hjälp av en PESTE-analys och i september samlades alla projektdeltagare till en gemensam workshop där visionen och de prioriterade områdena för strategin bearbetades med hjälp av SWOT-analys. Under processen sammanfördes och analyserades gruppernas resultat. Framtidsutmaningar som kom fram under temagruppernas arbete och den gemensamma workshopen var bl.a. ökat samarbete, prognosarbete, de krympande resurserna, övergången till nya inlärningsmiljöer, den förändrade åldersstrukturen och säkerställande av läroanstalternas/lärarnas pedagogiska kompetens (*). Resultaten från workshopen samt mötena utnyttjades vid valet av centrala prioriteringar. (*) de olika teman som kom fram under arbetet finns i sin helhet på webbplatsen www.lshelmet.fi under Österbottens vuxenutbildningsstrategi 2020.)

Strategin började skrivas i oktober och de olika versionerna har kommenterats av temagrupperna samt styr- och arbetsgruppen. Vuxenutbildningsstrategin publiceras 3.6.2014.

2. Strategiska utmaningar för utvecklingen av vuxenutbildningen

2.1. Nationella linjer som styr utvecklingen av vuxenutbildningen

När strategin utarbetats har vi beaktat den av statsrådet godkända Utvecklingsplanen för utbildning och forskning (KESU) för åren 2011-2016 samt Österbottens landskapsstrategi 2014 -2017. Dessutom utnyttjades annat material med anknytning till vuxenutbildning och vägledning samt prognostisering som utarbetats i olika landskap.

Resultat från OECD:s senaste internationella utredning om vuxenutbildningen PIAAC vilka rör Finland:

I undersökningen utvärderas vuxna i åldern 16–65 år i 24 länder i fråga om läskunskap, matematiska färdigheter samt förmåga att tillämpa informationsteknik vid problemlösning. Finländska vuxnas genomsnittliga läskunskap och matematiska färdigheter är utmärkta internationellt sett. I fråga om att tillämpa informationsteknik vid problemlösning hör Finland också till de bästa i den internationella jämförelsen.

Det finns även många med svaga färdigheter. Det goda genomsnittet bland finländare beror särskilt på de goda färdigheterna hos personer i åldern 20-39. Äldre åldersgrupper hör till den genomsnittliga nivån i OECD. (UKM:s pressmeddelande 8.10.2013)

I utvecklingsplanen (KESU) sätts som mål att göra finländarna till världens mest kompetenta folk före år 2020.

- Vuxenutbildningen, prognostiseringen och lärarnas kompetens utvecklas
- Systemet med fristående examina förstärks
- Högskolornas vuxenutbildning breddas och kompetensen uppdateras
- Nätverket av läroanstalter inom fria bildningen utvecklas
- Utbildningen samordnas kvantitativt och kvalitativt
- Lärarnas och den övriga personalens kompetens utvecklas

När vi utarbetat strategin har vi försökt beakta ovannämnda omständigheter i den mån det går att påverka dem lokalt. I Österbotten betyder detta att vi förmår producera högklassig utbildning som beaktar regionens särdrag. Det förutsätter god prognostisering och ökat samarbete mellan olika utbildningsinstitutioner. Ökat samarbete främjar i sin tur utveckling av högklassig utbildning bl.a. genom utnyttjande av god praxis som andra tagit fram.

2.2. Utveckling av vuxenutbildningen i Österbotten - utmaningar och särdrag

Österbottens vision 2040 är "Ny energi i Österbotten". Prioriterade områden för landskapets utveckling är konkurrenskraft, en välmående befolkning och en bra livsmiljö. Landskapsstrategins mål är att uttrycka landskapsaktörernas gemensamma vision och utvecklingssyn, som Österbottens vuxenutbildningsstrategi 2020 stöder genom sina egna strategiska prioriteringar och utvalda åtgärder.

2.2.1. Befolkning

Befolkningen i Österbotten uppgick 2012 till cirka 180 000 personer och den fördelade sig som följer:

- Vasaregionen: 55 %
- Jakobstadsregionen: 28 %
- Sydösterbotten: 10 %
- Kyroland: 7 %

De som talar finska som modersmål utgör 45,7 % och de som talar svenska 51,4 %, 2,9 % talar andra språk.

Enligt Statistikcentralens prognos från 2012 är folkökningen fram till år 2020 cirka 8 000. År 2040 förutspås Österbotten ha cirka 203 000 invånare. Härav förblir andelen under 15 år relativt jämn under hela prognosperioden (åren 1980–2040), dvs. cirka 32 000–34 000 personer. Andelen i arbetsför ålder, dvs. 15–64-åringarna, tycks minska något fram till år 2020 och är kring 111 000, men den stiger något fram till år 2040, till omkring 118 000 invånare. Enligt prognosen ökar andelen invånare över 64 år och år 2020 ca 10 000 och år 2040 ca 16 000 fler än dem som är under 15 år, då antalet unga och pensionärer skulle vara nästan 86 000 och den andel av befolkningen som är arbetande skattebetalare skulle vara knappt 118 000.

Utmaningar i Österbotten är förutom den åldrande befolkningen och det låga antalet skattebetalare även att de unga flyttar bort från regionen och att genomföra en högklassig utbildning i glesbygdssområdena. I landskapet finns åtta högskoleenheter, men bara 30 % av de utexaminerade stannar i landskapet. Det är viktigt att utveckla regionens konkurrenskraft, attraktionskraft och arbetsplatser så att de unga bosätter sig i Österbotten efter studierna. Vuxenutbildning är ett smidigt sätt att erbjuda högklassig utbildning som bidrar till regionens attraktionskraft. Landskapet behöver mera folk från övriga Finland eller utlandet. Österbottens landskapsstrategi 2014–2017 har som befolkningsmål 215 000 invånare före år 2040. Av landskapen i Finland har Österbotten haft den femte snabbaste tillväxten. Från bilagorna 1,2,3 kan man se befolkningens ålderfördelning och prognos till året 2040.

2.2.2. Invandring

Österbotten är näst efter Nyland det mest internationella landskapet i Fastlandsfinland. Andelen utländska medborgare har ökat snabbt i landskapet på 2000-talet. År 2012 var antalet utländska medborgare i Österbotten 9 700 och sedan början av 2000-talet har antalet ökat med 185 % (i hela landet med 147 %). Den humanitära invandringens andel utgör ungefär en fjärdedel. Det är en utmanande uppgift att höja utbildningsnivån hos dessa invånare, särskilt de vuxna eftersom många av dem inte är läs- och skrivkunniga. De lär sig inte språket och risken för marginalisering är stor. På senaste tid har man dock kunnat se en förändring när det gäller sysselsättningen och invandrarkvinnornas andel i arbetslivet håller på att öka. På fem års sikt är sysselsättningen bland kvinnorna som fått utbildning på nästan samma nivå som bland männen i hela landet. Sysselsättningen bland kvinnor ökar med över 4 % om året och bland männen med 1,5 %. Det är dock oroväckande att sannolikheten för att bli sysselsatt börjar minska redan när invandrarna fyllt 37 år. Språkutbildning måste erbjudas även invandrare som har arbete så att avancemangsmöjligheterna eller möjligheterna till ny sysselsättning efter arbetslöshet förbättras.

Regionen är ett högskolelandskap och har många studerande som talar främmande språk från framför allt länder i Asien och Afrika. Det vore mycket viktigt att knyta dem till regionen. Det gäller att fundera på vad som kunde göras för att få dem att stanna i Österbotten. Studier i finska eller svenska stöder utländska studerandes möjligheter att hitta sysselsättning i regionen. Resten av befolkningen som talar främmande språk består av de stora exportdominerade företagens internationellt rekryterade anställda och deras familjer. I den interna flyttningsrörelsen förlorar landskapet dock hela tiden invånare. Bilaga 4: Grunder för invandring.

2.2.3. Arbets- och näringslivet

Vasa är Finlands energihuvudstad och har också tagits med i programmet INKA – innovativa städer. I Österbotten verkar flera framgångsrika branscher, t.ex. den redan nämnda energibranschen, men även metall-, byggnads-, livsmedels- och logistikbranscherna, för att inte tala om det sociala området och hälso- och sjukvårdsområdet. Antalet företag inom servicesektorn har ökat de senaste åren. Tillsammans med de stora internationella exportföretagen har även många små och medelstora företag fått tillträde till den internationella marknaden. År 2012 fanns det 10 800 företag i Österbotten. När man ser till antalet företag per hundra invånare kommer Åland på första plats i Finland medan Österbotten är på sjunde plats. Sysselsättningen i Österbotten har som bekant varit bäst i

hela Fastlandsfinland de senaste åren. Bilaga 5 visar arbetstagarfördelningen inom olika branscher i Österbotten.

I övriga landet var förändringen i sysselsättningen inom industrin - 14 % år 2012, medan den i Österbotten var + 14 %. Utvecklingen inom jord- och skogsbruket har varit negativ på samma sätt som i hela landet.

Målet med Landskapsstrategin 2014–2017 är att skapa ca 16 000 nya arbetsplatser i Österbotten före år 2040, varvid tillväxten vore ungefär densamma som under det första decenniet på 2000-talet. Nya arbetsplatser förväntas uppstå i synnerhet inom energiteknikbranschen samt inom omsorgstjänster och privata tjänster. Detta förutsätter att branscherna utvecklas positivt, att befolkningsutvecklingen överensstämmer med målet, att sysselsättningen ökar samt att arbetskarriärerna förlängs. Vuxenutbildningsstrategin vill bidra till att främja en positiv utveckling. Det behövs ett nytt och innovativt tankesätt.

2.2.4. Utbildningsnivå

Undervisnings- och kulturministeriets mål är att före 2020 ska 95 % av 25–34-åringarna ha avlagt examen efter grundskolestadiet. År 2012 var andelen som hade avlagt examen efter grundskolestadiet 67 % i Österbotten, vilket var något lägre än medelvärdet för hela landet (67,7 %). Ser man till de ekonomiska regionerna höjde sig bara Vasaregionen över landets genomsnittsnivå med en procentandel på 70,7. Av de Österbottniska kommunerna hade Korsholm den största andelen som avlagt examen (71,9 %). (Bilagor 6, 7 och 8)

I Österbotten verkar åtta högskoleenheter, 9 enheter som erbjuder yrkesutbildning på andra stadiet samt 25 enheter inom fria bildningen, se kartan i bilaga 10. Utbildning erbjuds på finska, svenska och engelska. Utmaningen för vuxenutbildningen består i att kunna erbjuda flexibla studiemöjligheter samt att identifiera och erkänna tidigare kunnande.

2.2.5. Vuxenstudier i Österbotten 2012

Enligt Statistikcentralens Undersökning om vuxenutbildningen 2012 deltog under de senaste 12 månaderna före förfrågan varannan 18 - 64-åring, dvs. över 1,7 miljoner personer, i hela landet i vuxenutbildning. Antalet deltagare har i stort sett varit på samma nivå som åren 2000 och 2006, men antalet utbildningsdagar per person har minskat med nästan fyra dagar från år 2000 till år 2012 (Undersökningen om vuxenutbildning görs i form av en stickprovsundersökning).

Österbottens andel av det totala antalet vuxenstuderande var 54 774 personer, vilket motsvarade 3,2 % av Finlands befolkning. Detta betyder att 30,4 % av invånarna i Österbotten deltog i vuxenutbildning, vilket är något lägre än landets medelvärde (31,6 %). I Södra Österbotten deltog 29 % i vuxenutbildning och i Mellersta Österbotten 24,7 %. I Nyland och Egentliga Finland (inkl. Åland) var deltagandet i vuxenutbildning rejält över landets medelvärde, i Nyland 36,6 % och i Egentliga Finland 34,2 %. Minst deltagare i vuxenutbildning under nämnda tidsperiod hade Kajaland, där siffran var 17,1 %.

I Österbotten deltog 65,6 % av dessa deltagare i utbildning som arbetsgivaren stödde, då landets medelvärde var 66,3 %. Deltagandet i utbildning som arbetsgivaren stödde var högst i Kajaland, där siffran var så hög som 92,7 %. Antalet deltagare i vuxenutbildning i Österbotten i landskapets olika läroanstalter framgår av bilaga 9.

2.2.6. Utvecklingsutmaningar för vuxenutbildningen i Österbotten

I Österbotten ligger andelen som avlagt examen efter grundskolestadiet på finländsk genomsnittsnivå, men skillnaderna mellan olika kommuner är stora. Landskapets stora företag i energibrans-

schen rekryterar en stor del av dem som skaffar sig teknisk utbildning. Enligt undersökningen om behovet av arbetskraft och utbildning (Rapporter 17/2014 Työvoima- ja koulutustarvetutkimus, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) behövs det mest maskiningenjörer och maskintekniker samt experter på verkstads- och metallindustri, automation och elektronik medan det å andra sidan behövs minst byggnadsingenjörer och byggnadstekniker samt husbyggnadsarbetare.

Österbottens mångsidiga näringsstruktur är en styrka, men den medför också utmaningar för utbildningen. För att främja landskapets konkurrenskraft borde vi få fler tillväxtföretag och framför allt företag som hämtar tillväxt på den internationella marknaden. De små och medelstora företagens innovationspotential är ganska svag, fast de spelar en viktig roll som sysselsättare och förnyare av näringslivet. Många av regionens underleverantörsföretag är beroende av några stora aktörer och deras internationaliseringsgrad är låg.

Information till företag och organisationer samt individer om olika vuxenutbildningsmöjligheter och stödformer är av största vikt.

Utmaningen för vuxenutbildningen i Österbotten är de reformer som gäller utbildningen och som ännu inte går att förutsäga exakt. När regionens språkliga och kulturella mångfald utnyttjas på rätt sätt kan den i hög grad bidra till att ekonomin i Österbotten utvecklas positivt och är konkurrenskraftig.

3. Österbottens vuxenutbildningsstrategi

När vi funderat på visionen har vi försökt beakta visionen i Österbottens landskapsstrategi 2014-2017: "Ny energi i Österbotten" och fokusera på de saker där vuxenutbildningen kan främja utvecklingen.

3.1. Vision 2020

Yhdessä hyvinvoiva, uudistuva ja osaava Pohjanmaa – Tillsammans ett välmående, vitalt och kunnigt Österbotten

"Vuxenutbildningen i Österbotten bidrar till att utveckla näringslivet och inspirerar individer till kreativitet och nytt kunnande samt ökar välfärden i en internationell omgivning".

Vuxenutbildningen i Österbotten

...bidrar till att utveckla näringslivet,...

Vuxenutbildningen baserar sig på arbets- och näringslivets behov, beaktar de samhälleliga, ekonomiska och yrkesmässiga förändringarna, tillhandahåller kunderna högklassiga och innovativa lösningar, samt till att ge regionen samt företag och offentliga organisationer här ett nytt lyft och till att utveckla konkurrenskraften.

...och inspirerar individer till kreativitet och nytt kunnande samt...

Vuxenutbildningen främjar livslångt lärande. Den erbjuder individer ett smidigt och modernt sätt som utnyttjar ny teknik att utveckla sitt yrkeskunnande och sin kreativitet och att växa som människor.

...ökar välfärden...

Vuxenutbildningen erbjuder individerna mångsidig stimulans i vardagen och på fritiden.

...i en internationell omgivning!

Den starka exportindustrin, internationalism och kulturell mångfald är viktiga för att Österbottens attraktionskraft och konkurrenskraft ska utvecklas. Det ankommer på alla vuxenutbildningsaktörer att främja internationaliseringen. Detta betyder framför allt att man bygger upp mångsidiga forsknings-, utbildnings- och projektarbetsnätverk tillsammans med internationella partner.

3.2. Strategiska prioriterade områden

Under strategiarbetet kom det fram ett stort antal viktiga delområden. Detta berodde säkert på det medvetna valet att temagrupperna företrädde olika utbildningsstadier, prognostisering, informations-, rådgivnings- och väglingsarbete samt invandrarrelaterad verksamhet. Det var utmanande men givande att utarbeta en strategi som beretts på detta sätt. Som slutresultat av arbetet lyfter vi fram fyra delområden, för vilka vi har utarbetat åtgärder som kommer att vidtas. Vi litar på att de bäst påverkar revideringen och utvecklingen av vuxenutbildningen i Österbotten.

- Kompetenshöjning
- Kvalitetssäkring av utbildningen
- Förbättrat samarbete
- Utveckling prognostisering

3.2.1. Kompetenshöjning

Med kompetens förstås här såväl individens och organisationens kompetens som sådant som har att göra med behärskandet av olika yrken och arbetslivskompetens samt kompetens som hänför sig till individens fritid och livshantering. Utbildningsutbudet och rådgivningen om utbildning planeras utifrån behovet. En kunnig arbetskraft och högre kompetensnivå bland invånarna är nödvändigt med tanke på utvecklingen i Österbotten. Med hjälp av högklassig kompetens produceras skicklig arbetskraft för regionens behov. Nära samarbete med arbets- och näringslivet är viktigt för att utbildningsutbudet ska vara rätttidigt och uppfylla de krav som arbetet ställer. I landskapet Österbotten har knappt 34 % av dem som fyllt 15 år ingen examen efter grundskolan. Målet är att 2017 ska andelen vara endast 7 %, och bland 25–29-åringarna ska andelen vara cirka 10 %. Utmaningar för vuxenutbildningen är bl.a. de begränsade resurserna och hur de ska fördelas på ett kostnadseffektivt sätt, fritidens förändrade betydelse och studieengagemanget. En utbildad individ förmår bättre svara på arbetslivets förändrade utmaningar och förbättra sin egen konkurrenskraft på arbetsmarknaden. En utmaning består i att få ut invandrarna i arbetslivet med hjälp av utbildning. Informations-, rådgivnings- och vägledningsarbete av hög klass är viktigt för att vi ska få motiverade studerande.

Befolkningen erbjuds tjänster inom fria bildningen för att balansera arbets- och studielivet samt tillgodose behoven av självutveckling.

3.2.2. Kvalitetssäkring av utbildningen

Kvalitet kan betyda många saker men i denna kontext har vi tänkt att kvalitet avser en hög standard på utbildningen och pedagogiken och att utbildningen motsvarar regionens behov utan att förglömma individens intressen.

Läroanstalterna på högre nivå tillämpar kvalitetssystem. För yrkesutbildningen på andra stadiet håller man under Utbildningsstyrelsens ledning på att kartlägga kvalitetssystemen under 2014. Avsikten är att alla yrkesläroanstalter senast 2015 ska ha en plan för att införa ett kvalitetssystem. Kvaliteten följs även i andra utbildningsinstitutioner. Utvecklingsobjekten hittas genom att man samlar in information som analyseras. Detta är dock inte den enda kvalitetsgarantin, utan läroanstalternas ledning och lärarna bidrar också till hur goda experter som utexamineras för arbetslivet från olika läroanstalter.

Livslång vägledning framför allt i övergångsfaser i studierna eller andra livssituationer är viktig. Kompetenta och lättillgängliga vägledningstjänster måste kunna säkerställas. Ett högklassigt informations-, rådgivnings- och vägledningsarbete är viktigt för att få motiverade studerande och för att färre ska avbryta studierna.

En kompetent ledning i läroanstalterna säkerställer en skicklig utbildningsplanering: Skicklig användning av ekonomiska och person resurser, kompetensledning, personalledning samt ökad effektivitet och därigenom förbättrad sysselsättning är centrala faktorer.

Högklassiga och flexibla, klart produktifierade utbildningshelheter är lättare att marknadsföra.

3.2.3. Förbättrat samarbete

I en snabbt föränderlig värld förändras arbets- och näringslivets behov samt utbildningsbehoven. De disponibla medlen minskar, människornas intressen och attityder förändras. Detta ställer stora krav på såväl läroanstalterna som arbets- och näringslivet. På riksplanet medför de förändringar som hänför sig till utbildningen krav på utbildningsanordnarnas förändringsförmåga. God praxis sprids genom samarbete. Samtidigt kan vi använda de allt knappare resurserna på ett effektivt sätt.

Samarbetet mellan olika organisationer, arbets- och näringslivet, läroanstalter samt andra intressentgrupper kan utökas betydligt. Detta främjar uppkomsten av nya samarbetsmodeller och därigenom får landskapet sådana innovativa produkter och tjänster som krävs för att det ska utvecklas. Utbildningsplaneringen och utbildningsutbudet måste fås att svara på dessa behov i ett energiskt och innovativt landskap.

3.2.4. Utveckling av prognostisering

Det är mycket viktigt att vidareutveckla prognostiseringen, men det är ett utmanande delområde. För att vi i framtiden ska kunna fatta rätta beslut om vilka utbildningsområden som ska betonas måste prognostiseringen sträva efter exakthet. I Österbotten arbetar flera olika prognostiseringsgrupper (Österbottens förbunds prognostiseringsgrupp, TKTT(undersökning av behovet av arbetskraft och utbildning), Österbottens Handelskammarens branschgrupper, skolornas och sektorernas branschgrupper), men insamling, samordning och heltäckande spridning och utnyttjande av informationen är ett område där förbättring efterlyses. Likaså blir analysen och tolkningen av statistiken ofta ytlig. Å andra sidan avviker t.ex. VATT:s och Etlas statistik som gäller Österbotten mycket från varandra och detta medför stora utmaningar för prognostiseringen. Dessutom producerar många andra organisationer prognoser, men resultaten stannar ofta hos den organisation som producerat dem. Det är viktigt att få till stånd ett fungerande nätverk som producerar prognoser med mervärde som utbildarorganisationerna kan utnyttja när de planerar sin verksamhet. På så sätt kan arbets- och näringslivet erbjudas utbildad arbetskraft i rätt tid. För att detta ska lyckas är det viktigt att få med arbets- och näringslivet på ett heltäckande sätt i prognosarbetet. För detta behövs stark samordning och den utbildningsdelegation som ska inrättas kommer att spela en betydande roll i denna process.

3.3. Åtgärder inom de prioriterade områdena och uppföljning av verksamheten

1. Kompetenshöjning

Höjning av vuxenbefolkningens utbildningsnivå:

- Flexibla utbildning.
- Nya inlärningsmiljöer används effektivare
- Tidigare kompetens identifieras och erkänns.

Planeringen och utbudet av utbildning utgår från behovet inom all vuxenutbildning:

- Arbets- och näringslivets samarbete med läroanstalterna utökas.
- Utvecklingsbehoven fastställs och kartläggs och en utvecklingsplan utarbetas

Intressanta och lockande yrken och utbildning:

- Kompetenskraven i olika yrken aktualiseras.
- Undervisningsmetoderna revideras med hjälp av ny teknik (bl.a. flerformsutbildning, nätbaserad utbildning, föreläsningar samtidigt på olika orter med hjälp av videokonferens, gruppstudier över nätet).

Invandrarutbildning:

- Invandrares kompetensbehov identifieras => behovskartläggning och individuella stigar.
- Kunskapen om det befintliga utbildningsutbudet utökas.
- Inbördes samordning mellan aktörerna samt gemensamma forum

Gemensam utbildningsstrategi:

- En utbildningsstrategi för hela regionen utarbetas utifrån vuxenutbildningen och med stöd av den

Dessa åtgärder vidtas tillsammans med arbets- och näringslivets aktörer och utbildningsanordnarna. Även aktörerna inom vägledning är med och utvecklar. Dessa åtgärder kan bidra till att antalet som avbryter sin utbildning minskar. Nya undervisningsmetoder och inlärningssätt ökar intresset för att studera. Många yrken förändras när tekniken utvecklas, processerna rationaliseras och produktutvecklingen går vidare. För att läroanstalterna ska kunna utbilda yrkesskicklig personal för arbetslivet måste man också följa yrkeskraven och anpassa examina.

2. Kvalitetssäkring

Utbildningens kvalitet, fullföljd utbildning och utbildningens effektivitet (placering i arbetslivet och sysselsättning efter studierna):

- Utvecklingsanordnarna utvecklar sina AHOT-förfaranden
- Feedbacksystemet och kvalitetskontrollen utvecklas

Högklassigt utvecklings- och forskningsarbete samt en innovativ inlärningsmiljö (utbildningen baserar sig på forskning, som är utgångspunkt för kvaliteten):

- Flera internationella och gemensamma forskningsprojekt för högskolorna samt arbets- och näringslivet.
- Andra utbildningsstadier involveras i den innovativa verksamheten

Sakkunskapen upprätthålls och utvecklas i arbetslivet:

- Specialiserings- och personalutbildningen samt fortbildningen utvecklas.

Vuxenutbildarnas pedagogiska kompetens och sakkunskap förbättras:

- Utbildning, benchmarking

Innovativt arbete kräver mångsidig expertis. Samarbete mellan olika utbildningsstadier förbättrar inläringen och den individuella utvecklingen. Experter behöver specialisera sig inom det egna området genom högre utbildning. Kompetens erhålls genom specialiseringsutbildning som ordnas av universitet/högskolor och den påvisas i arbetsmiljön. För att utveckla kvaliteten kan man använda jämförande forskning av benchmarking-typ.

3. Förbättrat samarbete

Mångsidigare och mera samarbete och samarbetsformer

- Landskapsstyrelsen tillsätter en utbildningsdelegation och dess verksamhet organiseras i form av en länk mellan utbildningen, prognostiseringen och arbets- och näringslivet
- Avtal med arbets- och näringslivet
- Branschspecifika prognostiseringsgrupper inrättas enligt behoven
- Forum/temadagar för olika branscher

Samarbete kring informations-, rådgivnings- och vägledningsverksamheten och utveckling av vägledningskompetensen (IRV):

- Informations-, rådgivnings- och vägledningskompetensen i regionen kartläggs
- Kortvarig utbildning
- Evenemangsforum

Alla vuxenutbildningsstadier är med och vidtar ovannämnda åtgärder, men Österbottens förbund tillsätter en utbildningsdelegation, som innehar en stark ställning när de framtida utbildningsbehoven dryftas. Avsikten är också att utarbeta en gemensam utbildningsstrategi som kompletteras av vuxenutbildningsstrategin. Syftet med den gemensamma utbildningsstrategin är att utbildningen i hela landskapet ska ha samma mål: Ett välmående, kompetent och konkurrenskraftigt Österbotten, där den innovativa verksamheten är stark. Vidareutveckling av prognostiseringen främjar utbildningsplaneringen och på detta sätt kan man bättre svara på områdets behov. Nära samarbete med arbets- och näringslivet förbättrar elevernas och utbildarnas kännedom om kravnivån i olika yrken samt hjälper dem att förstå tillvägagångssätten på arbetsplatserna. IRV-verksamheten behöver utvecklas för att de begränsade resurserna ska användas effektivt. Personer som har dessa roller kan i hög grad påverka individens val. Det är viktigt att utveckla aktörernas kunnande, på samma sätt som det är viktigt att samordna verksamheten på ett övergripande plan. Detta arbete har redan inletts Österbottens i ELO-grupp (Livslång vägledning).

4. Utveckling av prognostisering

Insamlingen, analysen och spridningen av prognosinformation utvecklas:

- Prognostiseringsarbetsgruppen granskar dagens prognostiseringsprocess och vidtar eventuella utvecklingsåtgärder samt gör upp en processbeskrivning och en årsklocka
- Utvecklingsforum
- Eventuella nya branschspecifika prognostiseringsgrupper inrättas och/eller de befintliga grupperna ombildas

Arbets- och näringslivets behov möts inte. I Österbotten finns det lediga arbetsplatser dit det är svårt att få arbetstagare och vid Arbets- och näringsbyrån finns det arbetslösa arbetssökande som inte kan erbjudas arbete i den egna branschen. Genom noggrannare prognostisering av vuxenutbildningen kan man bidra till att trygga en rättidig utbildning som motsvarar behovet i regionen.

4. Slutord

Ett stort antal experter på sina egna områden har varit med och utarbetat denna strategi. De har bidragit med sin insats och ställt sin expertis till mitt förfogande. Jag är verkligen tacksam för detta! Resan har tagit ungefär ett och ett halvt år och under denna tid har vi lärt känna varandra bättre. Nu förstår jag vad Harri Haarikko från Egentliga Finlands NTM-central menade när han sa att det inte är målet utan färden. Detta arbete har redan nu ökat det inbördes förtroendet, som är en god grund för samarbete. Härifrån är det bra att fortsätta. ELO-gruppen har redan tillsatts och utbildningsdelegationen är följande steg på denna färd. Åtgärderna i strategin börjar vidtas efter att delegationen tillsatts och den ansvarar också för uppföljningen av att strategin genomförs.

Allt material som gäller detta arbete finns på webbplatsen: lshelmet.fi. Strategin finns på NTM-centralen i Österbottens, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finlands och Österbottens förbunds webbplatser.

Projektschef Nina Waxlax

Källförteckning:

Österbottens landskapsstrategi 2014-2017

Utbildningsplanen för utbildning och forskning 2011-2016(KESU)

Varsinais-Suomen aikuiskoulutusstrategia 2009-2015

Varsinais-Suomen koulutusstrategia 2015+

Varsinais-Suomen aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen strategia 2012-2015

Lapin aikuiskoulutusstrategia 2020

Satakunnan aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden strategia 2012-2015

Pohjois-Pohjanmaan aikuiskoulutuksen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden strategia 2013-2020

Aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen Lapissa

Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:11

Joakin Strand, Ordförande för Vasa stadsfullmäktige(intervju)

Stefan Damlin, VD Wärtsilä Finland Oy(intervju)

Pekka Kauppinen, Österbottens förbund (intervju + branch och utbildningsprognoser 2025)

Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetaloustilasto, Olli Peltola ISBN 978-952-257-920-1 (PDF)

Teemu Saarinen, NMT-centralen i Österbotten (statistik)

Etlä, prognos

VATT, prognos

Statistikcentralen, Vuxenutbildning undersökning 2012 + statistik

Barbro Lundmark, Region Västerbotten (intervju samt material från Västerbotten)

Jeanette Häglund, VIVA IRV funktioner i Västerbotten(intervju)

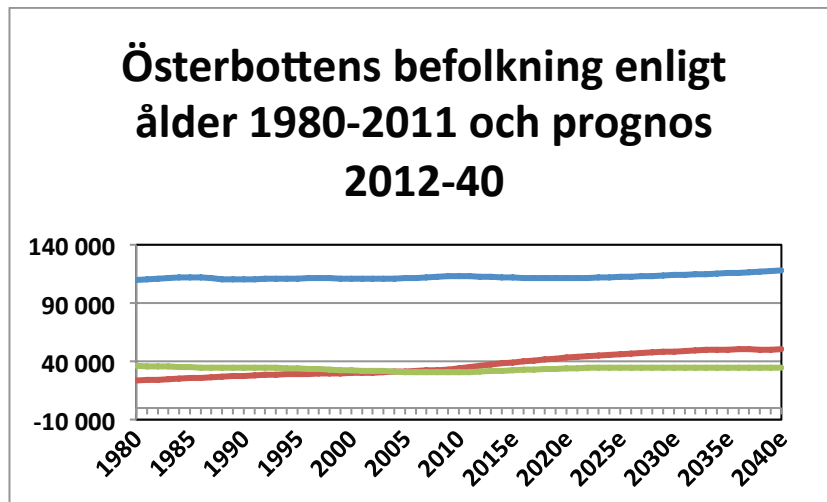
Birgitta Majors, Opetusterveyskeskus Vaasa (intervju + material angående lärohälsovardcentralen)

Raimo Iso-Aho, Opetusterveyskeskus Vaasa (intervju + material angående lärohälsovardcentralen)

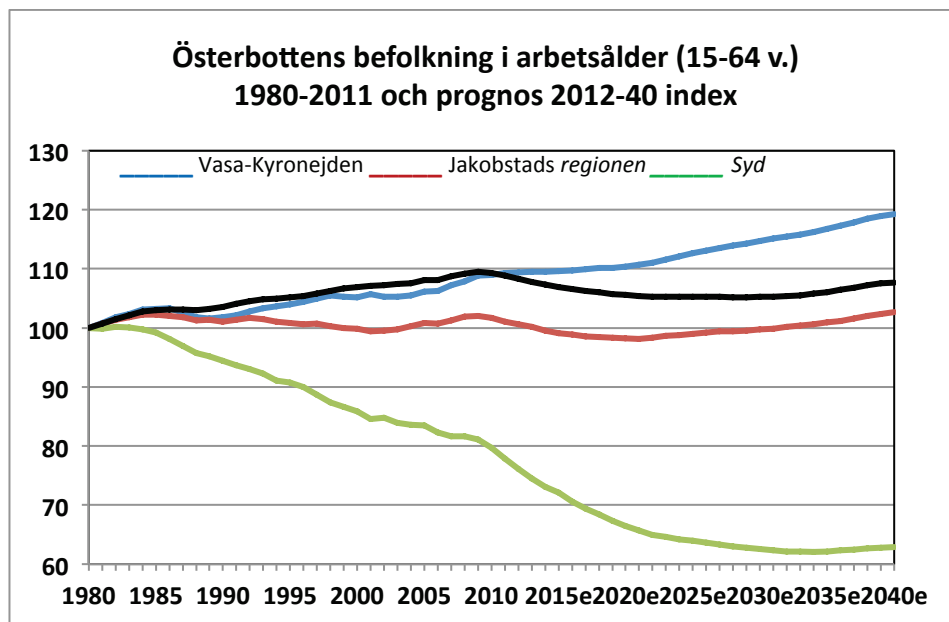
Undersökning av behovet av arbetskraft och utbildning TKTTraporter 17/2014 ISBN 978-952-257-987-4 (PDF)

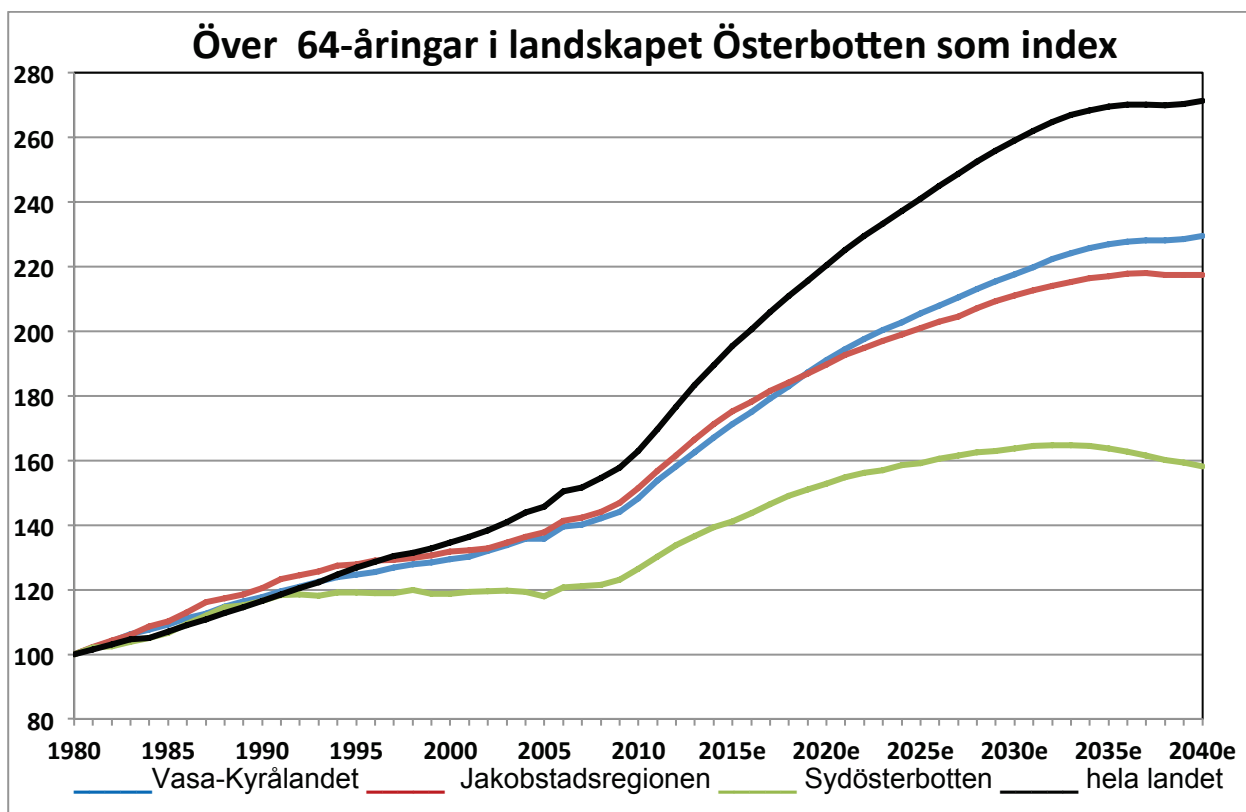
Bilagor:

BILAGA 1: (källa Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetaalouskatsaus ISBN 978-952-257-920-1 (PDF))

BILAGA 2: källa Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetaalouskatsaus ISBN 978-952-257-920-1 (PDF)

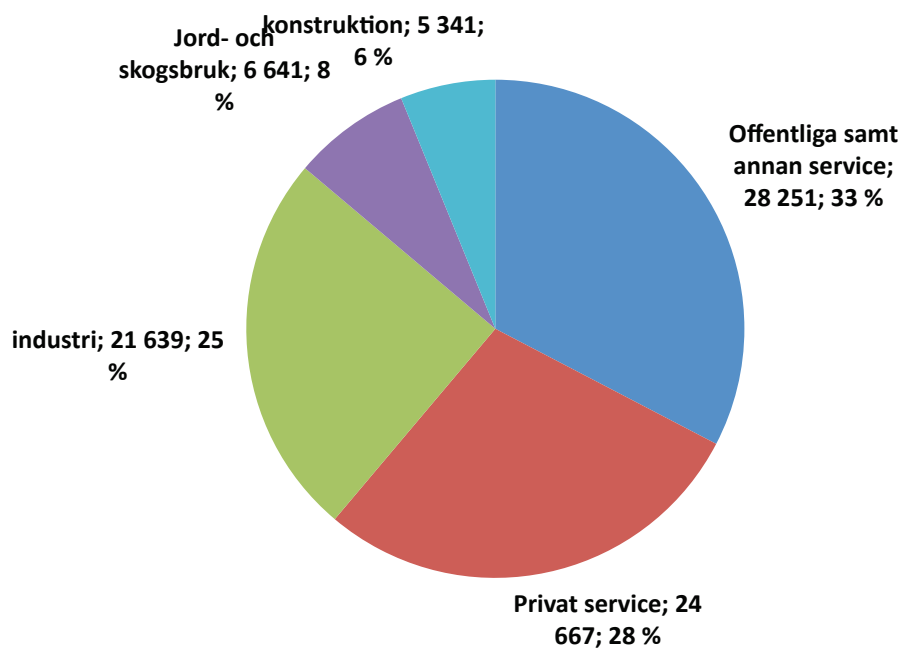

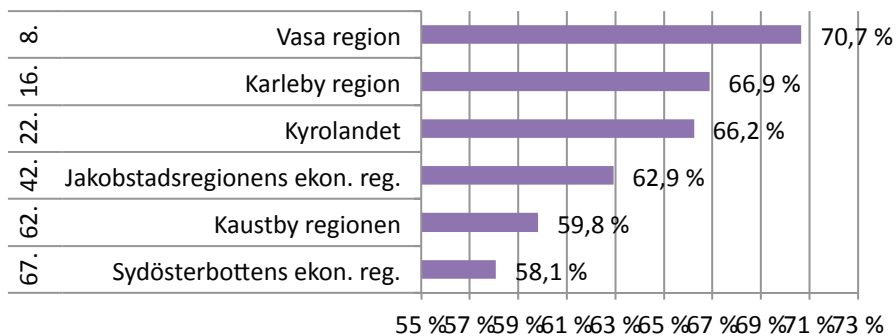
BILAGA 4: Anhängiggjorda ansökningar om uppehållstillstånd 2011 i Finland (Källa: Invandrare i Finland och Österbotten, Welcome Office)

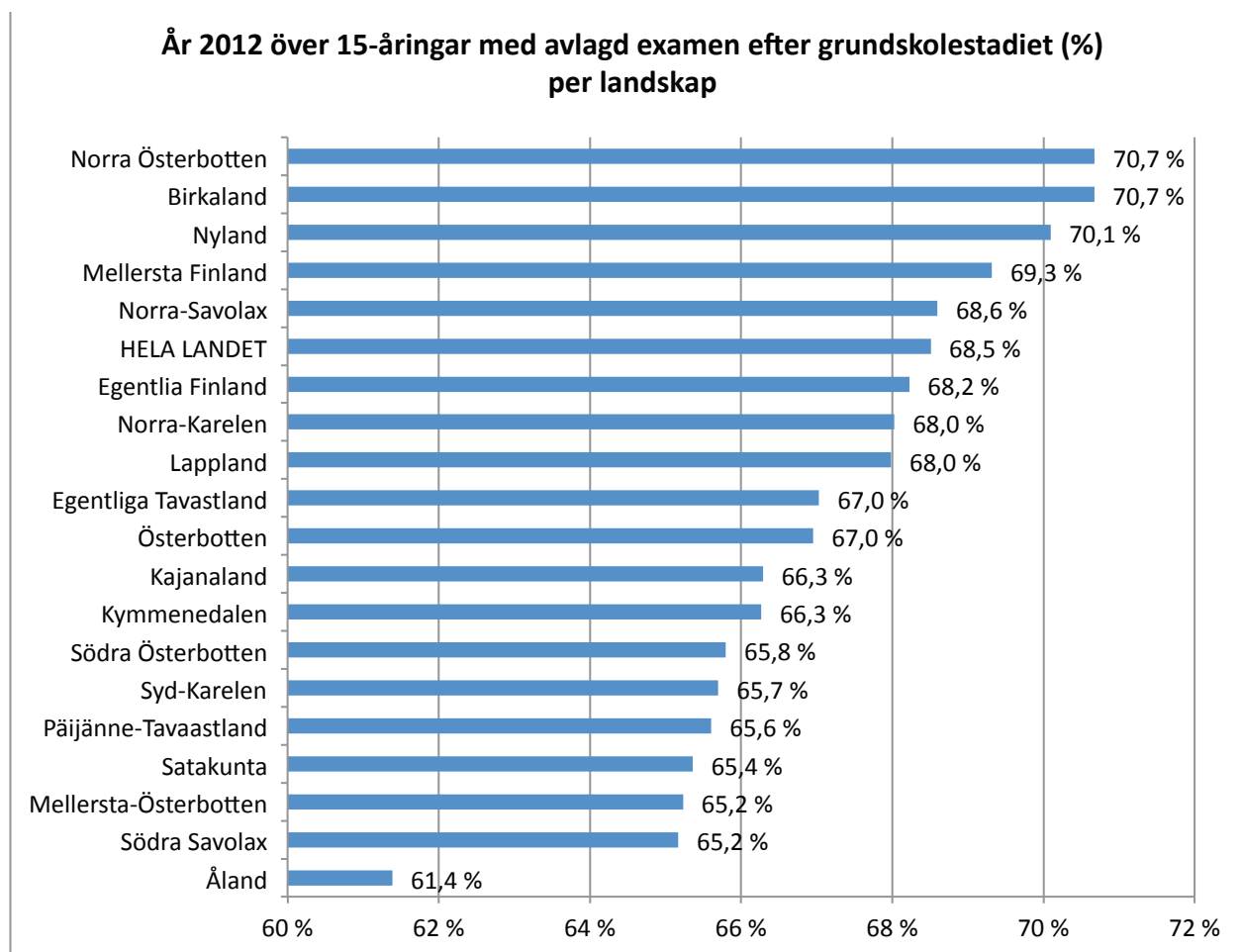
Familjeband: äktenskap, familjeåterförening	44 %
Arbete och näringsutövning	27 %
Studier	25 %
Återflyttning (finländsk börd)	2 %
Andra grunder (adoption, au pair osv.)	2 %

Arbetstagarna i Österbotten enligt huvudbrancher år 2011, tot. 87 500

NMT-centralen i Österbottens region: %-andelen av över 15 åringar med avlagt examen efter grundskolestadiet 2012

BILAGA 8: Befolkningen utan examen efter grundskolan (källa Statistikcentralen, sammanställning av tabellen Teemu Saarinen, NTM-centralen i Österbotten)

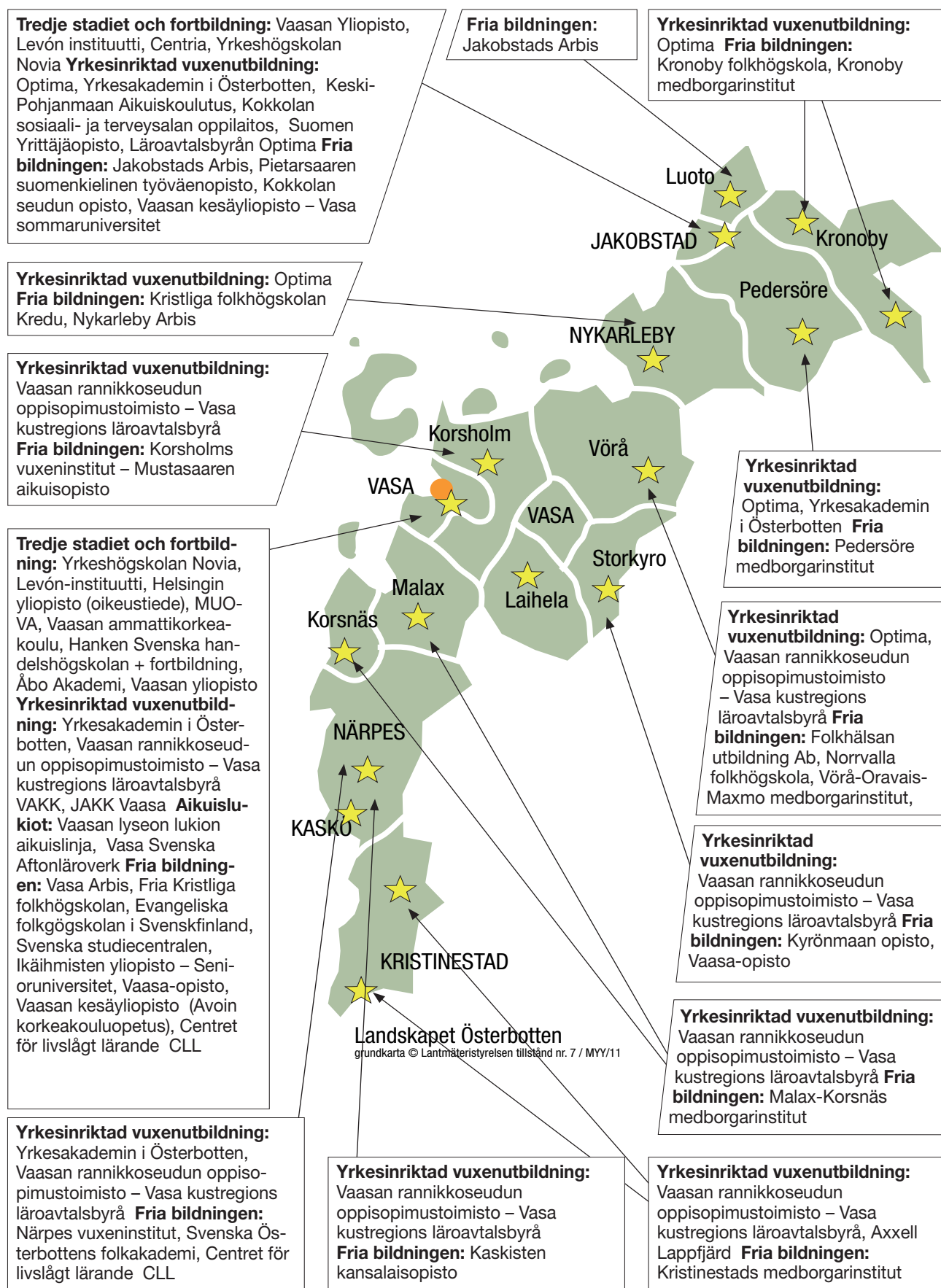
2012 Österbottens landskap	Mängd	%
Beholkningen som fyllt 15 år	148613	
Utan examen efter grundskolan	49111	33,0 %
Examen efter grundskolan	99502	67,0 %

Utan examen efter grundskolan	Mängd	%	Män	Kvinnor	Men %	Kvinnor %
Totalt 15-64	27306		15778	11528	57,8 %	42,2 %
15-19	9329	34,2 %	4835	4494	51,8 %	48,2 %
20-24	1957	7,2 %	1165	792	59,5 %	40,5 %
25-29	1719	6,3 %	1064	655	61,9 %	38,1 %
30-34	1428	5,2 %	920	508	64,4 %	35,6 %
35-39	1179	4,3 %	744	435	63,1 %	36,9 %
40-44	1397	5,1 %	933	464	66,8 %	33,2 %
45-49	1721	6,3 %	1189	532	69,1 %	30,9 %
50-54	1897	6,9 %	1216	681	64,1 %	35,9 %
55-59	2569	9,4 %	1533	1036	59,7 %	40,3 %
60-64	4110	15,1 %	2179	1931	53,0 %	47,0 %

Utbildningsanstalt	antal studerande
Avoim yliopisto	2400
Axxell Lappfjärd.....	193
Evangeliska folkhögskolan	1211
Fria kristliga folkhögskolan.....	1200
Optima.....	3097
CLL.....	3230
Novia	138
Närpes vuxeninstitut	3186
Pedersöre medborgarinstitut.....	3211
Norrvala Idrottsinstitut (Folkhälsan utbildning)	2659
Norrvala folkhögskola (Folkhälsan utbildning).....	2517
Vörå-Oravais-Maxmo medborgarinstitut.....	2353
Närpes folkhögskola.....	1615
Oppisopimustoimisto	1482
Hanken Fortbildning	290
Hanken öppna universitet	91
Vaasa-opisto.....	4073
Vasa arbis	3371
Jakobstad arbis	3195
Kaskö Medborgarinstitut	297
Korsholms vuxeninstitut	4803
Kristinestads medborgarinstitut	2056
Kristliga folkhögskolan i Nykarleby	1196
SÖFF	1211
Kronoby folkhögskola.....	1037
Kronoby medborgarinstitut.....	2322
Malax-Korsnäs medborgarinstitut.....	2080
Nykarleby arbis.....	3389
Levón-instituutti.....	1446
VAMK.....	536
SFV Bildning/Svenska studiecentralen	6600
Novia	138
Vaasan kesäyliopisto	1186
VAKK	1371
Yrkesakademin i Österbotten.....	4179

(Källa: Oppilaitokset)

Som man kan se i kartan har landskapet många aktörer både på svenska och finska (aktörer som har har vederlagd funktion i Österbotten).

Styrgruppen:

Maria Slotte, Yrkesakademin i Österbotten, ordförande
Ann-Sofi Loo, Regionalförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Max Gripenberg, Optima
Kaj Kaski, Pohjanmaan ELY-keskus
Pirjo Kauhanen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Jouni Kytösaari, Pohjanmaan ELY-keskus
Raijaliisa Laakkonen, Vaasan ammattikorkeakoulu
Jukka Peltoniemi, Levón instituutti (Laakkosen varalla)
Jarl Sundqvist, Pohjanmaan Kauppakamari
Ulrika Taylor, Bildningsalliansen
Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto
Marianne West-Ståhl, Regionalförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, viceordförande
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sekreterare

Temagrupper:

Yrkesinriktad vuxenutbildning:

Max Gripenberg, Optima, ordförande
Kati Ahonen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Pia Finne, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Ulla Lämsä, Wärtsilä Finland
Rune Nyman, Optima
Maria Slotte, Yrkesakademin i Österbotten
Linda Öhman, Yrkesakademin i Österbotten
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sekreterare

Prognostisering:

Jarl Sundqvist, Pohjanmaan Kauppakamari, ordförande
Lena Holmberg, Snellman Oy Ab
Jonas Sandlin, KWH Mirka
Kaj Kaski, ELY-keskus
Pirjo Kauhanen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sekreterare

Tredjestadiet och fortbildning:

Raijaliisa Laakkonen, Vaasan ammattikorkeakoulu, ordförande
Anja Britschgi, Vaasan yliopisto
Jukka Peltoniemi, Levón instituutti
Torbjörn Sandén, Åbo Akademi
Ralf Wallis, Yrkeshögskolan Novia
Miia Äkkinen, Vaasan kesäyliopisto
André Österholm, Hanken
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sekreterare

Invandrare och fria bildningen:

Ulrica Taylor, Bildningsalliansen, ordförande
Tina Ura, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Annika Turunen, CLL
Pentti Silvennoinen, Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto
Sannasirkku Autio, Vaasa opisto
Ann-Maj Björkell-Holm, Vasa Arbis
Brita Brännbacka-Brunell, Yrkesakademin i Österbotten
Marjo Hannu-Jama, Vaasan kaupunki
Margite Lindén, Evangeliska folkhögskolan
Lilian Ivars, Närpes
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sekreterare

Informations-, rådgivnings, och vägledningsarbete:

Ann-Sofi Loo, Regionalförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, ordförande
Silvia Ekman, Yrkeshögskolan Novia, ördförande
Siv Björklund, Vaasan rannikkoseudun oppisopimustoimisto – Vasa kustregions läroavtalsbyrå
Jaana Blomqvist, Yrkesakademin i Österbotten
Jonas Ehrman, Föregångarna
Gerd Kummel-Kunnas, Yrkeshögskolan Novia
Stefan Lassander, TE-byrån
Heidi Backman, Optima
Kristiina Pulakka, Vaasan ammattikorkeakoulu
Sirpa Timmerbacka, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Stefan Träskvik, Närpes
Ann-Maj Törnroos, TE-byrån
Nina Waxlax, NMT-centralen i Österbotten, sekreterare

Arbetsgruppen:

Kaj Kaski, NMT-centralen i Österbotten
Varpu Rajaniemi, Österbottens förbund
Marianne West-Ståhl, Regionalförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Ann-Sofi Loo, Regionalförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Nina Waxlax, NMT-centralen i Österbotten

PRIORITERADE OMRÅDEN: KOMPETENSHÖJNING	ÅTGÄRDER	VERKSAMHET/AKTÖR
Höjning av vuxenbefolkningens utbildningsnivå Planeringen och utbudet av utbildning utgår från behovet inom all vuxenutbildning Intressanta och lockande yrken och utbildning	Flexiblere utbildning. Nya inlärningsmiljöerna används effektivare. Tidigare kompetens identifieras och erkänns. Arbets- och näringslivets samarbete med läroanstalterna utökas. Utvecklingsbehoven fastställs och kartläggs och en utvecklingsplan utarbetas. Kompetenskraven i olika yrken aktualiseras. Undervisningsmetoderna revideras med hjälp tekniken (bl.a. flerformsutbildning, nätbaserad utbildning, samtliga föreläsningar med hjälp av video på olika orter med hjälp av videokonferens, gruppstudier över nätet).	Arbets- och näringslivets aktörer tillsammans med utbildningsanordnarna: Hur arbetsbeskrivningarna och kraven förändras => beaktas i utbildningen /examina.
Invandrarutbildning	Invandrades kompetensbehov identifieras => behovskartläggning och individuella stigar. Kunskapen om det befintliga utbildningsutbudet utökas. Inbördes samordning mellan aktörerna samt gemensamma forum	Tjänsteleverantörerna tillsammans med handledningsaktörerna.
Gemensam utbildningsstrategi	En utbildningsstrategi för hela regionen utarbetas utifrån vuxenutbildningen och med stöd av den.	Utbildningsdelegationen.
PRIORITERADE OMRÅDEN: KVALITETSSÄKRING	ÅTGÄRDER	VERKSAMHET/AKTÖR
Utbildningens kvalitet, fullföljd utbildning och utbildningens effektivitet (placering i arbetslivet och sysselsättning efter studierna)	Utbildningsanordnarna utvecklar sina AHOT-förfaranden Feedbacksystemet och kvalitetskontrollen utvecklas	Läroanstalterna, NTM-centralen, Arbets- och näringsbyrån, Läroavtalsbyrån.
Högklassigt utvecklings-och forskningsarbete samt en innovativ inlärningsmiljö (utbildningen baserar sig på forskning, som är utgångspunkt för kvaliteten)	Flera gemensamma och internationella forskningsprojekt för högskolor, arbets- och näringslivet. Andra utbildningsstadier involveras i den innovativa verksamheten.	De olika utbildningsstadierna tillsammans med närings- och arbetslivet.

Sakkunskapen upprätthålls och utvecklas i arbetslivet	Specialiserings- och personalutbildningen samt fortbildningen utvecklas.	Yrkeshögskolorna, universitetet, arbets- och näringslivet.
Vuxenutbildarnas pedagogiska kompetens och sakkunskap förbättras	Utbildning och benchmarking.	Läroanstalterna.
PRIORITERADE OMRÅDEN: FÖRBÄTTRAT SAMARBETE	ÅTGÄRDER	VERKSAMHET/AKTÖR
Mångsidigare och mera samarbete och samarbetsformer	Landskapsstyrelsen tillsätter en utbildningsdelegation och dess verksamhet organiseras som en länk mellan utbildningen, prognostiseringen och arbets- och näringslivet. Avtal med arbets- och näringslivet. Branschspecifika prognostiseringsgrupper inrättas enligt behov. Branschens forum/temadagar	Österbottens förbund. Alla utbildningsstadier är företrädda. En gemensam utbildningsstrategi för Österbotten utarbetas. Prognosaktörernas arbete effektiviseras. Prognosverksamheten utvecklas så att man arbetar på ett processliknande sätt enligt en årsklocka.
Samarbete kring informations-, rådgivnings- och vägledningsverksamheten och utveckling av vägledningskompetensen (IRH)	Informations-, rådgivnings-, och vägledningskompetensen i regionen kartläggs Kortvarig utbildning Evenemangsforum	Gruppen för livslång vägledning i Österbotten (ELO) + Utbildningsdelegationen
PRIORITERADE OMRÅDEN: PROGNOSTISERING	ÅTGÄRDER	VERKSAMHET/AKTÖR
Insamlingen, analysen och spridningen av prognosinformation utvecklas	Prognostiseringsarbetsgruppen granskar dagens prognostiseringsprocess och vidtar eventuella utvecklingsåtgärder samt gör upp en processbeskrivning och en årsklocka. Utvecklingsforum Eventuella nya prognostiseringsgrupper inrättas och/eller de befintliga grupperna ombildas.	Prognostiseringsarbetsgruppen Utbildningsdelegationen